

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-01-27

Diarienummer N165-0241/21

Handläggare

Niklas Hall

Telefon: 031-365 00 00

E-post: fornamn.efternamn@socialsydvast.goteborg.se

Utvärdering av allmänhetens frågestund på distans samt former för medborgardialog

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Sydväst ger förvaltningen i uppdrag att ta fram förslag och former för hur förbättrad medborgardialog ska uppnås i samverkan med förvaltningen för demokrati och medborgarservice och återkommer med förslag på utformning till nämnden under 2023.
2. Socialnämnd Sydväst avslutar Allmänhetens frågestund på distans som fast punkt på nämndens sammanträden.

Sammanfattning

Socialnämnd sydväst beslutade den 21 april 2021 att möjliggöra för allmänhetens frågestund på distans. En av anledningarna var att möjliggöra för allmänheten att ha en dialog med socialnämnden under rådande pandemi. Sedan nämndsammanträdet i maj 2021 har en öppen frågestund för allmänheten möjliggjorts till och med årsskiftet 2022/2023. I och med att restriktioner kopplade till pandemin nu upphört har förvaltningen gjort en utvärdering som presenteras i föreliggande tjänsteutlåtande.

Nämnden har att ta ställning till om att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram förslag och former för hur förbättrad medborgardialog ska uppnås. Förvaltningen föreslår även att den form av Allmänhetens frågestund på distans avslutas då denna form inte fungerat bra.

Bedömning ur ekonomisk dimension

De ekonomiska konsekvenser som följer av föreslagen översyn ryms inom befintliga resurser och budget.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

I reglementet för stadens nämnder anges i första kapitlet (likalydande för samtliga nämnder) att nämnden aktivt ska arbeta med och skapa förutsättningar för demokratisk delaktighet och inflytande i nämndens verksamhet för kommunens invånare och andra grupper som berörs av verksamheten. Nämnden ska nyttja stadens infrastruktur för detta. Göteborgs Stad har även sju principer för medborgardialog inom stadens nämnder och bolag där formerna för hur sådan dialog ska ske anges övergripande.

Formen med allmänhetens frågestund var en snabb åtgärd som skulle möjliggöra allmänhetens kontakt med dåvarande stadsdelsnämnd när covid-pandemin drabbade

Göteborg och världen 2020. Frågestunden har till viss del uppfyllt en ingång för stadens invånare att komma i kontakt med socialnämnden med frågor vid sammanträdena. Det har dock varit en begränsad möjlighet och ett tillvägagångssätt som inte tycks ha varit anpassat utifrån göteborgarnas behov av att möta sina politiker. För att skapa större möjligheter till delaktighet är det troligtvis andra metoder som behöver utformas.

Lösningen är även teknikberoende och kan eventuellt stänga ute delar av allmänheten som inte har tillgång till teknik eller exempelvis egen e-postadress. Samtidigt möjliggör distansdeltagandet för vissa grupper som av olika anledningar kan ha svårt att fysiskt närvara vid ett öppet möte (t ex i den form som fanns i stadsdelarna innan pandemin). Förvaltningen ser att nämndens dialoger och möjliggörande av medborgarnas inflytande bör planeras, genomföras och följas upp på ett sätt som ger lika möjligheter till delaktighet och inflytande.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 1 februari 2023.

Bilagor

1. Utvärdering av Allmänhetens frågestund på distans daterad 2023-01-27
2. Protokollsutdrag SN Sydväst 2021-04-21 § 98 samt yrkande från V och MP (FI)
3. Protokollsutdrag SDN Västra Göteborg 2020-10-20 § 191 samt tjänsteutlåtande SDF Västra Göteborg daterat 2020-09-07, dnr N137-0193/20

Ärendet

Sedan våren 2021 har det i socialnämnden funnits en fast punkt på sammanträdena som varit öppen för allmänheten och som varit en väldigt enkel form av medborgardialog. Ett av skälen till att denna punkt inrättades var den då pågående covid-pandemin som innebar att nya arbetssätt snabbt fick skapas på väldigt många håll i samhället, och så även inom denna del.

Förvaltningen har nu gjort en utvärdering av denna form av medborgardialog som Allmänhetens frågestund på distans varit och presenterar denna i föreliggande tjänsteutlåtanden. Omvärldssituationen har förändrats i och med att restriktioner kopplat till pandemin har tagits bort, och förvaltningen föreslår att nämnden genom ett uppdrag till förvaltningen utreder andra former för medborgardialog.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund kring Allmänhetens frågestund på distans

Som sagts ovan så var covid-pandemin som drabbade världen under 2020, 2021 och 2022 en av orsakerna till att den digitala formen av Allmänhetens frågestund infördes. Under tidigare stadsdelsorganisation var öppna sammanträden med dåvarande stadsdelsnämnderna generellt förekommande. Stadsdelarnas verksamhetsområde inbegrep förskola/skola¹, äldreomsorg, socialtjänst mm vilket också innebar att de flesta invånarna inom stadsdelen ofta i någon form var påverkade och hade koppling till stadsdelarnas kommunala verksamhet.

De båda stadsdelsnämnder som från årsskiftet 2020/2021 slogs samman i socialnämnd Sydväst hade frågestunder i olika former. Inom stadsdelen Askim-Frölunda-Högsbo anordnades öppna förmöten dit allmänhet kunde komma och träffa sina lokala politiker, och oftast var dessa möten förlagda till särskilda tider avskilt från nämndens sammanträden. Inom dåvarande stadsdelen Västra Göteborg fanns denna form av öppna förmöten fram till och med 2018 då den nämnden övergick till att ha speciella temamöten (exempelvis med tema skola/utbildning samt äldreomsorg). Under sista året/åren övergick SDN Västra Göteborg till att inkludera frågestunden till ordinarie stadsdelssammanträden (som var öppna sammanträden). Under sista året av stadsdelsnämnden Västra Göteborgs verksamhet, då pandemin begränsade möjligheten till fysiska öppna sammanträden, inrättades under hösten 2020 möjligheter för allmänheten att delta digitalt vid nämndens sammanträden (se bilaga 2).

Det var också detta tillvägagångssätt som hänvisades till i det yrkande som inkom från Vänsterpartiet och Miljöpartiet (med instämmande av Feministiskt initiativ) inför socialnämnd Sydvästs sammanträde den 21 april 2021. En enig nämnd ställde sig bakom yrkandet och nämnden beslutade att möjliggöra för allmänhetens frågestund på distans på samma sätt som det fungerat i SDN Västra Göteborg.

Göteborgs Stads principer för medborgardialoger

Medborgardialog kallas de dialoger som är initierade av politiken i syfte att utbyta tankar och idéer kring samhällsfrågor. Genom medborgardialoger kan politiska beslutsunderlag breddas med synpunkter och inspel från göteborgarna. Medborgardialoger kan vara ett

¹ Fram till den 1 juli 2018 då förskole- och grundskolenämnden bildades och övertog ansvar för respektive verksamhet.

komplement till vår representativa demokrati där även personer som inte ännu har rösträtt att komma till tals.

Göteborgs Stad har sju principer för hur nämnder och styrelser ska arbeta med medborgardialog. Dessa principer antogs av kommunfullmäktige 2014, och dessa principer ska vara vägledande vid alla dialoger.

- Perspektiv om allas lika värde, ett demokratiskt och hållbart samhälle grundar dialogen.
- Dialog ska övervägas vid förslag som direkt och i betydande grad rör invånarna.
- När beslut är fattat om att ha dialog ska medborgarna minst bli hörda.
- Göteborgs Stad ska anstränga sig för att erbjuda goda möjligheter till deltagande.
- Barn och ungas rätt att komma till tals ska särskilt beaktas.
- Medborgardialogens resultat ska alltid återkopplas.
- De förtroendevalda ansvarar för hur resultatet av dialogen påverkar beslutet.

Nämnden för demokrati och medborgarservice

Nämnden för demokrati och medborgarservice har bland annat ett särskilt ansvar för att stödja nämnder och styrelser att skapa förutsättningar för invånarnas demokratiska delaktighet och inflytande i samskapande aktörer². Förvaltningen ser att ett uppdrag om att se över och ta fram förslag och former för en ökad medborgardialog bör ske i samverkan med demokrati och medborgarservice.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen föreslår att möjligheten för allmänhetens frågestund på distans i nuläget tas bort. Förvaltningen föreslår vidare mot bakgrund av ovan att förvaltningen får i uppdrag att i samverkan med förvaltningen för demokrati och medborgarservice ta fram förslag och former för en ökad medborgardialog ska uppnås, i samverkan med förvaltningen för demokrati och medborgarservice. Nämnden behöver sedan på nytt ta ställning till frågan om nämndens sammanträden ska vara öppna eller stängda för allmänheten.

Förvaltningens bedömning ovan bygger framförallt på nedanstående faktorer:

- Formen med Allmänhetens frågestund förlagt till det formella nämndsammanträdet är utifrån förvaltningens bedömning inte lämplig. För att ge både allmänhet, nämnd och förvaltningen en möjlighet att beakta och inbegripa allmänhetens synpunkter, tankar och idéer i olika ärenden behöver dialoger ske mycket tidigare i processerna. I nuvarande form är det en frågestund som fungerar som inte fyller någon större funktion och som inte heller engagerar någon allmänhet.
- Denna utvärdering samt tidigare erfarenheter från stadsdelarna visar också att de då öppna sammanträdena inte varit särskilt välbesökta. Undantag till detta fanns framförallt i de tidigare stadsdelarna, men då var det specifika ärenden som väckte stort engagemang (t ex frågor kopplat till förskolor/skolor, tillfälliga boenden etc). För sådana specifika bedömer förvaltningen att det finns bättre

² Se [reglemente för nämnden för demokrati och medborgarservice](#) 2 kap § 3.

former för medborgardialog än ordinarie nämndsammanträden, exempelvis temaspécifika dialoger.

- Tidigare erfarenheter från stadsdelarna som kan nämnas som tidiga inspel är att exempelvis medborgardialoger med speciella tema eller i specifika ärenden kan engagera flera. I viss mån förekommer detta redan i form av föreningskonferenserna och/eller demokratidagar med ungdomar inom stadsområdet, men även andra specifika teman skulle kunna engagera flera.

Anna Bilén

Avdelningschef
Stab och kommunikation

Annika Ljungh

Förvaltningsdirektör

Utvärdering av Allmänhetens frågestund på distans

2023-01-27

Kort bakgrund

Bakgrunden till ärendet är dels sprunget ur stadens omorganisation och dels ur covid-pandemin som drabbade världen under 2020, 2021 och 2022. Under tidigare stadsdelsorganisation var öppna sammanträden med dåvarande stadsdelsnämnder generellt förekommande inom Göteborg Stads stadsdelsnämnder. Stadsdelarnas verksamhetsområde inbegrep förskola/skola¹, äldreomsorg, socialtjänst mm vilket också innebar att de flesta invånarna inom stadsdelen ofta i någon form var påverkade och hade koppling till stadsdelarnas kommunala verksamhet.

De båda stadsdelsnämnder som från årsskiftet 2020/2021 slogs samman i socialnämnd Sydväst hade frågestunder i olika former. Inom stadsdelen Askim-Frölunda-Högsbo anordnades öppna förmöten dit allmänhet kunde komma och träffa sina lokala politiker, och oftast var dessa möten förlagda till särskilda tider avskilt från nämndens sammanträden. Inom dåvarande stadsdelen Västra Göteborg fanns denna form av öppna förmöten fram till och med 2018 då den nämnden övergick till att ha speciella temamöten (exempelvis med tema skola/utbildning samt äldreomsorg). Under sista året/åren övergick SDN Västra Göteborg till att inkludera frågestunden till ordinarie stadsdelssammanträden (som var öppna sammanträden). Under sista året av stadsdelsnämnden Västra Göteborgs verksamhet, då pandemin begränsade möjligheten till fysiska öppna sammanträden, inrättades under hösten 2020 möjligheter för allmänheten att delta digitalt vid nämndens sammanträden (se bilaga 2).

Det var också detta tillvägagångssätt som hänvisades till i det yrkande som inkom från Vänsterpartiet och Miljöpartiet (med instämmande av Feministiskt initiativ) inför socialnämnd Sydvästs sammanträde den 21 april 2021. En enig nämnd ställde sig bakom yrkandet och nämnden beslutade att möjliggöra för allmänhetens frågestund på distans på samma sätt som det fungerat i SDN Västra Göteborg.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer utifrån nedanstående att nya grepp behöver tas vad gäller ökad delaktighet för stadens invånare, de vi är till för. Göteborgs Stads principer för medborgardialog bör beaktas i en eventuell utvärdering och vid framtagande av nya former för detta.

Demokrati och medborgarservice har ett särskilt ansvar för att stödja nämnder och styrelser att skapa förutsättningar för invånarnas demokratiska delaktighet och inflytande i samskapande aktörer². Förvaltningen ser att ett uppdrag om att se över och ta fram

¹ Fram till den 1 juli 2018 då förskole- och grundskolenämnden bildades och övertog ansvar för respektive verksamhet.

² Se [reglemente för nämnden för demokrati och medborgarservice](#) 2 kap § 3.

förslag och former för en ökad medborgardialog bör ske i samverkan med förvaltningen för demokrati och medborgarservice

Hur har Allmänhetens frågestund på distans fungerat

Som ovan nämnts så har socialnämndens sammanträden sedan den 26 maj 2021 haft allmänhetens frågestund som en fast punkt på föredragningslistan fram till och med 2022. Eventuellt intresserad allmänhet har behövt anmäla sig senast söndagen innan aktuellt nämndsammanträde, och därefter har dessa bjudits in att delta på nämndsammanträdet då denna punkt avhandlats.

Punkten har legat tidigt på föredragningslistan för att i största möjliga mån kunna ge eventuella (digitala) besökare en uppskattad tid då de kan förvänta sig att bli uppringda via verktyget Teams.

Annonsering och reklam för möjligheten att delta i allmänhetens frågestund har funnits via de kanaler som ordinarie kallelser, föredragningslistor och handlingar i övrigt finns. Dels via *Handlingar och protokoll* på stadens webbplats, där även intresserad allmänhet kan prenumerera på valda nämnders handlingar och dels via *Kalendariet* på stadens webbplats. Inför det första tillfället omskrevs även socialnämndens beslut i Vårt Göteborg.

Deltagande under perioden 2021 till 2022

Under de 18 sammanträden som möjligheten funnits har den nyttjats vid tre tillfällen. Vid det första sammanträdet, efter att Vårt Göteborg skrev om möjligheten, deltog tre personer varav en var aktiv och hade frågor/förslag. Övriga två deltog och lyssnade. Vid det andra tillfället hade en person anmält sig och varit aktiv under frågestunden. Det tredje tillfället hade sju personer anmält sig men endast tre personer deltog varav en var aktiv och hade frågor.

Det kan konstateras att möjligheten inte nyttjas särskilt frekvent, och förvaltningens analys kring detta sammanfattas under nedanstående rubriker.

Vad har fungerat bra

Möjliggörandet av allmänhetens deltagande på nämndsammanträdena är en möjlighet för allmänheten att delta i den demokratiska processen. I nämndens reglemente³ anges att nämnden aktivt ska arbeta med och skapa förutsättningar för demokratisk delaktighet och inflytande i nämndens verksamhet för kommunens invånare och andra grupper som berörs av verksamheten. Nämnden ska nyttja stadens infrastruktur för detta. Denna skrivning är gemensam för alla stadens nämnder.

I det yrkande som låg till grund för nämndens beslut den 21 april 2021 angavs också det är enkelt att bjuda in fler personer till redan existerande digitala möte, och det gör tröskeln för att närvara på Allmänhetens frågestund lägre. Inte minst för våra äldre invånare i stadsdelen så kan en kortare närvaro över nätet göra nämnden mer tillgänglig.

Vidare framgår det också i yrkandet vikten av att invånare får framföra sina synpunkter och ställa frågor till politikerna i nämnden och att detta är viktigt för närdemokratin.

³ Nämndens reglemente kap 1 § 5.

Förvaltningen kan konstatera att målsättningen och syftet med nämndens beslut ligger i linje med reglementets målsättning om demokratisk delaktighet.

Vad kan förbättras

Nämndens sammanträden är inte öppna för allmänheten, såvida inte nämnden aktivt tar beslut om att så ska gälla. Fullmäktige har inom nämndens reglemente givit den möjligheten⁴. I och med sitt beslut den 21 april 2021 bestämde nämnden att punkten Allmänhetens frågestund är en öppen del av sammanträdet, dock begränsat till digital närvaro. Övriga delen av sammanträdet är stängt för allmänhetens deltagande. I den form frågestunden haft är det just vad det låter som, en frågestund. Deltagande bygger på att deltagande allmänhet aktivt ställer frågor och för fram egna synpunkter. Om vi går tillbaka till stadsdelarnas öppna sammanträden var förutsättningarna andra och möjliggjorde för intresserad allmänhet att sitta med och lyssna på nämndens diskussioner och beslut. I sin nuvarande form tas denna del av intresserad allmänhet inte om hand.

Hantering med allmänhetens frågestund på distans har fungerat hjälpligt utifrån förutsättningarna, och var vid inrättandet en snabb lösning för att möjliggöra för allmänheten att kunna framföra synpunkter till en samlad nämnd även under pågående pandemi. Det finns emellertid vissa tekniska problem som det inte tagits höjd för, och som inte heller prövats eftersom deltagandet vid frågestunden inte varit särskilt stort. Deltagare som bjudits in till och deltagit vid frågestunden skulle kunna, efter att de lämnat det digitala sammanträdet, återansluta till mötet under resterande mötet. För att förhindra detta finns det olika typer av åtgärder, dels manuell bevakning av deltagare på mötet, dels via tekniska inställningar inför mötet. Förvaltningen har arbetat med den manuella metoden under 2021-2022 och fram till idag utifrån att den tekniska lösningen tenderar att även låsa ute förtroendevalda som valt att ansluta med privata e-postkonton.

Socialnämnden hanterar ofta individärenden vid sina sammanträden, då vissa ärendetyper inte kan delegeras till individutskottet (exempelvis ansökan om vårdnadsöverflytt, nedläggande av faderskapsutredningar, umgängesbegränsningar). För att förhindra att obehörig allmänhet av misstag kan koppla upp sig till den del av mötet där sekretessärenden behandlas har denna del av sammanträdena skett utan digitalt deltagande på sammanträdena.

Nämnden har idag olika forum där dialog förs med civilsamhälle och andra myndigheter (samhällsutvecklingsråd, brottsförebyggande råd, föreningskonferens mm). Förvaltningen kan i detta skede, utan att föregripa en djupare utredning, se att det inom övriga forums ramar eventuellt skulle kunna finnas möjlighet att ge utrymme även för dialog med enskild allmänhet inom dessa forum. Detta skulle eventuellt behöva förtydligas inom respektive forums arbetsordningar eller liknande, och eventuellt skulle frekvensen av möten behöva ses över om en sådan lösning skulle vara aktuell.

Analys kring begränsat deltagande

Förvaltningen kan som ovan nämnts konstatera att möjliggörandet av Allmänhetens frågestund snabbt inrättades vid socialnämndens sammanträden under pågående pandemi. Dock har antalet besökare varit väldigt begränsat. Mot bakgrund av hur allmänhetens frågestund fungerat under 2021 och fram till idag, samt utifrån tidigare erfarenheter från

⁴ Nämndens reglemente kap 3 § 11.

stadsdelarnas öppna förmöten, ser förvaltningen bland annat följande bakomliggande orsaker.

Frågor som engagerar allmänheten inom verksamheten.

Tidigare erfarenheter visar att frågor kopplat till förskola/skola, äldreboenden och stadsbyggnadsärenden (detaljplaner etc) är frågor som särskilt engagerar. Socialnämndens ärenden är generellt inte av den typen att de engagerar en bred allmänhet.

Undantag förekommer givetvis och det finns en rad frågor/ärenden av mer övergripande karaktär som bedöms kan vara av intresse för allmänheten, vilket exempelvis föreslagen flytt av Bergsjöhöjds äldreboende visade hösten 2022. Nämnden har fortsatt ansvar för sociala aspekter inom samhällsplaneringen och i denna typ av ärenden kan det publika intresset vara stort. Formen med allmänhetens frågestund på distans tycks emellertid inte vara den rätta kanalen för att omhänderta detta engagemang.

Osäkerhet kring formerna

Osäkerhet kring hur man deltar i digitala möten kan också ses som ett hinder. Dels kräver tillvägagångssättet att du har tillgång till viss teknik, dels kan det verka avskräckande att delta i ett digitalt möte med politiker och tjänstemän om man är ovan vid digitala möten (eller hybridmöten).

Ej anonymt

Vid ett fysiskt öppet sammanträde har deltagare större möjligheter att kunna delta anonymt, utan att deltagaren behöver anmäla sig med e-postadress och namn.

För nära inpå nämndsammanträdet

För ett ge allmänheten en reell möjlighet att påverka och komma med synpunkter på de ärenden nämnden behandlar på sammanträdet är nuvarande lösningen inte optimal. Förtroendevalda får ingen möjlighet att ta emot, analysera och bearbeta de förslag som kommer in från allmänheten.

Ett tidigareläggande av forum för allmänhetens möte med de förtroendevalda hade skapat bättre möjligheter för både allmänhet och förtroendevalda.

Går ej att närvara endast för att lyssna

Förvaltningen ser också att avgränsningen till att allmänhetens deltagande begränsats till den enskilda punkten Allmänhetens frågestund på själva nämndsammanträdena är en begränsning. De signaler som inkommit från intresserade har handlat om att de intresserade gärna skulle vilja lyssna till hela sammanträdet och få lyssna på nämndens diskussioner och eventuella debatter. Detta talar i så fall för att nämndsammanträdena i sin helhet öppnar för allmänhetens deltagande. Detta kräver ett aktivt beslut från nämnden, som av fullmäktige bemyndigats att fatta ett sådant beslut⁵.

Hur gör övriga socialnämnder

Övriga socialnämnder, Nämnden för funktionsstöd och Äldre- samt vård- och omsorgsnämnden har generellt hanterat frågan annorlunda. Vissa av nämnderna har beslutat att ha öppna nämndsammanträden (SN Hisingen samt Nämnden för funktionsstöd). Utöver socialnämnd Sydväst är det endast Äldre- samt vård- och

⁵ Se nämndens reglemente 3 kap § 11.

omsorgsnämnden som har punkten Allmänhetens frågestund. I deras fall är denna punkt förlagd till innan det formella nämndsammanträdet.

Se nedanstående tabell för sammanfattning (uppgifter från januari 2023).

Nämnd	Öppna sammanträden	Allmänhetens frågestund
Nämnden för funktionsstöd	Ja	Nej
Socialnämnd Centrum	Nej	Nej
Socialnämnd Hisingen	Ja	Nej
Socialnämnd Nordost	Nej	Nej
Socialnämnd Sydväst	Nej	Ja (2021-2022)
Äldre- samt vård- och omsorgsnämnden	Nej	Nej

Övriga perspektiv

Begränsningar med anledning av lokalfrågan

Vid tiden för beslutet om allmänhetens frågestund våren 2021 hade förvaltningen inga lokaler som var anpassade för nämndsammanträde med åhörare fysiskt på plats. Dessutom gjorde den pågående pandemin att fysiskt deltagande av allmänheten inte var förenligt med dåvarande restriktioner. Däremot fungerade dåvarande nämndsal bra för hybridmöten (dvs blandat fysiskt och digitalt deltagande).

Sedan dess har förvaltningen tillsammans med förvaltningen för äldre samt vård och omsorg internt anpassat en ny nämndsal där möjligheterna är bättre för att ta emot åhörare fysiskt. I nuvarande lokal finns även fortsatt goda möjligheter att hantera hybridmöten. Öppna sammanträden med fysiskt närvarande allmänhet kan dock innebära fler konsekvenser som inte beaktats i denna utvärdering och som troligen skulle generera ökade ekonomiska kostnader för sammanträdena. Det skulle kunna röra sig om behov av att se över säkerhetsrutiner, utrymningsvägar, annonsering etc.

Öppna sammanträden eller ej

I och med beslutet från den 21 april 2021 öppnade nämnden upp en del av sammanträdet för allmänheten. Utan ytterligare beslut har dock den öppna delen av sammanträdet begränsats till just punkten Allmänhetens frågestund på sammanträdet. Övriga delar av sammanträdet är med andra ord stängda för allmänheten.

I dagsläget föreslår förvaltningen att möjligheten för allmänhetens frågestund på distans tas bort. På sikt, förslagsvis efter att frågan om hur bättre former för medborgardialog kan uppnås har utretts, kan nämnden på nytt ta ställning till frågan om helt eller delvis öppna sammanträden sak gälla för nämndens sammanträden.

Nämnden för demokrati och medborgarservice

Nämnden för demokrati och medborgarservice har bland annat ett särskilt ansvar för att stödja nämnder och styrelser att skapa förutsättningar för invånarnas demokratiska delaktighet och inflytande i samskapande aktörer⁶. Förvaltningen ser att ett uppdrag om att se över och ta fram förslag och former för en ökade medborgardialog bör ske i samverkan med demokrati och medborgarservice.

⁶ Se [reglemente för nämnden för demokrati och medborgarservice](#) 2 kap § 3.

Yrkande från V och MP, med instämmande av FI, angående att möjliggöra för allmänhetens frågestund på distans

§ 98, N165-0241/21

Beslut

1. Socialnämnd Sydväst beslutar att bifalla yrkandet från V och MP, med instämmande från FI med förtydligandet att förslag två från tjänsteutlåtandet från SDF Västra Göteborg ska gälla tills att annat beslut tas i frågan.
2. Socialnämnd Sydväst beslutar även att nämndens sammanträden öppnas för allmänheten digitalt under punkten Allmänhetens frågestund på sammanträdena.

Tidigare behandling

Bordlagt vid socialnämndens sammanträde den 31 mars.

Sammanfattning av ärendet

Yrkande från V och MP, med instämmande av FI, har inkommit gällande att möjliggöra för allmänhetens frågestund på distans. Socialnämnden har att ta ställning till yrkandet.

Handling

Yrkande från V och MP, men instämmande av FI.

Yrkanden

Elias Ytterbrink (MP), Christian Larsson (V), Camilla Widen (S), Lena Olinder (M), Kjell Larsson (D) och Birgitta Jakosjin (L) yrkar bifall till yrkandet från V och MP, med instämmande av FI med förtydligandet att förslag två från tjänsteutlåtandet från SDF Västra Göteborg (infoga dnr) ska gälla tills att annat beslut tas i frågan.

Ovanstående yrkar även att nämndens sammanträden öppnas för allmänheten (digitalt) under denna punkt på sammanträdena.

Dag för justering

2021-04-30

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2021-04-21

Vid protokollet

Sekreterare

Niklas Hall

Ordförande

Lena Olinder (M)

Justerande

Christian Larsson (V)

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2021-04-21

Yrkande - Möjliggör för allmänhetens frågestund på distans

Förslag till beslut

I nämnden:

- Förvaltning ges i uppdrag att återinföra Allmänhetens frågestund som stående punkt på nämndmöten, med möjlighet för digital närvaro på denna punkt.

Yrkandet

Efter att Covid-pandemin omöjliggjorde för besökare på nämndmöten så återinförde stadsdelsnämnd Västra Göteborg under hösten 2020 Allmänhetens frågestund som en stående punkt på dagordningen. Vi rödgrönrosa i Feministiskt initiativ, Vänsterpartiet och Miljöpartiet önskar nu att samma sak genomförs i Socialnämnd Sydvest, och hoppas hela nämnden ser värdet i detta.

Det är enkelt att bjuda in fler personer till redan existerande digitala möte, och det gör tröskeln för att närvara på Allmänhetens frågestund lägre. Inte minst för våra äldre invånare i stadsdelen så kan en kortare närvaro över nätet göra nämnden mer tillgänglig.

I stadsdelsnämnd Västra Göteborg genomfördes detta helt enkelt genom att information gick ut om att man vid föranmälan kan få delta i Teams-mötet under denna punkt. Ett utförligt tjänsteutlåtande låg till grund för beslutet, och lösningen var enkel. Även om få kommer anmäla sig så är det en viktig markering att vi inte stänger våra möten.

Att invånare får framföra sina synpunkter och ställa frågor till oss politiker är viktigt för närdemokratin. Ett fortsatt utestängande av invånare från våra möten med hänvisning till Covid19-pandemin skulle vara märkligt när så enkla lösningar som mobiler och surfplattor finns tillgängliga, och vi redan låter politiker, tjänstepersoner och fackliga representanter medverka digitalt.

Återrapportering kring uppdrag att undersöka möjligheter för allmänheten att delta i allmänhetens frågestund på distans

§ 191, N137-0193/20

Beslut

1. Stadsdelsnämnden beslutar att allmänhetens frågestund återinförs på föredragningslistan i digital form i enlighet med förslag 2 i förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Stadsdelsnämnden förklarar uppdraget för fullgjort.

Tidigare behandling

Bordlagt vid stadsdelsnämndens sammanträde den 22 september, § 178.

Sammanfattning av ärendet

Vid stadsdelsnämndens sammanträde den 26 maj gav nämnden förvaltningen i uppdrag, efter ett tilläggsyrkande från Feministiskt Initiativ (FI), att se över möjligheter för att låta allmänheten medverka i dialog med stadsdelsnämnden under en digital form av Allmänhetens frågestund. Förvaltningen har tagit fram tre förslag på hur nämnden kan gå vidare utifrån uppdragets intentioner. Två av förslagen bygger på att allmänheten bjuds in att delta i digitalt möte alternativt att nämndsammanträdena åter öppnas för allmänheten, dock med vissa begränsningar av antalet åhörare.

Handling

Stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 september 2020.

Yrkande från FI, V och MP.

Yrkanden

Martin Jordö (FI), Lillemor Williamsson (D), Martina Lundqvist (SD) samt ordförande Kalle Bäck (KD), å Alliansens vägnar, yrkar att allmänhetens frågestund återinförs som stående punkt på föredragningslistan enligt alternativ 2 i förvaltningens förslag, i enlighet med yrkandet från FI, V och MP.

Dag för justering

2020-11-08

Vid protokollet

Sekreterare

Niklas Hall

Ordförande

Kalle Bäck (KD)

Justerande

Jennie Wadén (V)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-09-07

Diarienummer N137-0193/20

Handläggare

Niklas Hall

Telefon: 031-366 10 24

E-post: niklas.hall@vastra.goteborg.se

Återrapportering kring uppdraget att möjliggöra för allmänhetens frågestund på distans

Förslag till beslut

I SDN Västra Göteborg:

1. Stadsdelsnämnden godkänner redovisningen av uppdraget från SDN den 26 maj 2020 § 120 - att se över möjligheter för allmänheten att medverka i stadsdelsnämnden under en digital form av allmänhetens frågestund och förklarar uppdraget för slutfört.

Sammanfattning

Vid stadsdelsnämndens sammanträde den 26 maj gav nämnden förvaltningen i uppdrag, efter ett tilläggsyrkande från Feministiskt Initiativ (FI), att se över möjligheter för att låta allmänheten medverka i dialog med stadsdelsnämnden under en digital form av Allmänhetens frågestund. Förvaltningen har tagit fram tre förslag på hur nämnden kan gå vidare utifrån uppdragets intentioner. Två av förslagen bygger på att allmänheten bjuds in att delta i digitalt möte alternativt att nämndsammanträdena åter öppnas för allmänheten, dock med vissa begränsningar av antalet åhörare.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension gällande alternativ ett och tre.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Ur ett demokratiskt perspektiv har pågående pandemi inneburit svårigheter som inte är helt lätta, och det är olyckligt att medborgare inte kan närvara vid stadsdelsnämndens sammanträden och kunna möta sina lokala förtroendevalda. Men pandemin rör vi inte över, och vissa begränsningar i medborgarnas har under våren varit nödvändiga utifrån direktiv från bl a Folkhälsomyndigheten. För att främja allmänhetens och medborgarnas möjlighet att kunna delta i den lokalpolitiska diskussion föreslår förvaltningen i detta tjänsteutlåtande tre olika alternativ som mer eller mindre ger medborgare/allmänhet möjligheter att delta på ett sätt som förvaltningen tolkat ligger inom uppdragets intentioner.

De alternativa förslag som förvaltningen föreslår (alternativ 1 och 2) bygger på nyttjande av teknik som påverkar om intresserade medborgare/allmänhet kan delta eller ej. Den teknik som föreslås användas omfattar tillgång till wifi, och tillgång till redskap för att kunna nyttja Teams alternativt sociala kanaler (ex facebook eller liknande). Funktionerna i Teams är fria att använda via webben, det är således inga kostnader för eventuella användare i detta.

I dagens samhälle är tillgången till ovanstående relativt vitt spritt, både i åldersgrupper och i socioekonomiska grupper. Det är inte så mycket allmänhetens tillgång och kunskap som begränsar allmänhetens möjligheter att delta digitalt, utan snarare förvaltningen som är bromskloss i denna utveckling, utifrån en rad lagar och direktiv som förvaltningen behöver förhålla sig till.

Överlag är det positivt sett ur ett demokratiskt perspektiv att medborgare/allmänhet har möjlighet att delta och ha en dialog med sina lokala politiska företrädare, och nämnden har också via detta uppdrag visat att de önskar främja detta. Förvaltningen ser också att det är bättre att göra något än inget alls. Förvaltningen är öppen för att vara öppen och flexibel/anpassningsbar för att underlätta för medborgare/allmänhet att delta i allmänhetens frågestund.

Stadsdelsnämnden har endast ett fåtal sammanträden kvar innan årsskiftet, och oavsett nämndens beslut i denna fråga är det en kort tid för att bygga upp en ny form av dialogforum mellan nämnd och medborgare. Ett införande, som kan komma att bli lite av ett test, kan dock innebära nyttiga erfarenheter att ta med sig in i den nya nämndorganisation som tar vid efter årsskiftet 2020/2021.

Samverkan

Information på FSG den 15 september 2020.

Bilagor

1. Protokollsutdrag SDN Västra Göteborg 2020-05-26 § 120

Ärendet

Vid stadsdelsnämndens sammanträde den 26 maj gav nämnden förvaltningen i uppdrag att se över möjligheter för att låta allmänheten medverka i dialog med stadsdelsnämnden under en digital form av Allmänhetens frågestund.

Beskrivning av ärendet

Med anledning av den samhällssituation som utbrottet av pandemin Covid-19 orsakat har stadsdelsnämndens sammanträden sedan våren 2020 hållits stängda för allmänheten.

Anledningen till detta är för att begränsa smittrisker och utifrån folkhälsomyndighetens (FHM) rekommendationer om begränsningar av folksamlingar. I samband med att nämndens beslut om att medge möjligheter för ledamöter att delta i sammanträden på distans beslutade nämnden även om ett uppdrag till förvaltningen. Uppdraget var att ”*Stadsdelsnämnden beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att undersöka hur "Allmänhetens frågestund" vid nämndsammanträdena kan genomföras digitalt*” utifrån ett tilläggsyrkande från FI i ärendet.

Omvärldsbevakning

Förvaltningen har ställt frågan till övriga stadsdelar kring hur de hanterar möjligheter till dialog med allmänheten i anslutning till nämndsammanträden. En del stadsdelsnämnder (tre stycken) har kvar öppna sammanträden, dock med särskilda restriktioner utifrån Covid-19. En stadsdel har rapporterat att de filmar nämndsammanträdet och att filmen i efterhand publiceras digitalt. Ingen stadsdel har rapporterat att de påbörjat något arbete med öppna upp digitala möjligheter för allmänheten att delta vid nämndsammanträdena.

Stadsdelen har tidigare sett att det är det svårt att hitta former för en engagerad och fungerande medborgardialog i anslutning till nämndsammanträdena. Inom detta uppdrag har förvaltningen inte djupare sett över hur denna dialog skulle kunna förbättras, utan har hållit sig till uppdraget att se över möjligheter för allmänheten att delta digitalt i redan existerande format (dvs *Allmänhetens frågestund* alternativt *öppna förmöten*).

Förvaltningens bedömning

Utifrån restriktioner och rekommendationer kring smittorisker och begränsningar av folksamlingar har stadsdelsnämndens möten sedan april hållits stängda för allmänheten. Det är mot denna bakgrunden uppdraget från stadsdelsnämnden framkommit, för att borge för att medborgare/allmänhet trots dessa restriktioner ges möjlighet att föra dialog med sina lokala förtroendevalda trots pågående pandemi.

Folkhälsomyndigheten föreslår dock den 27 augusti i ett remissyttrande till regeringen att gränsen för hur många personer som samtidigt får delta i vissa allmänna sammankomster och offentliga tillställningar höjs från 50 till 500 personer. Beroende på regeringens ställningstagande i frågan kan detta komma att påverka höstens sammanträden.

Utifrån att stadsdelsnämndens sammanträden fortsatt kommer att hållas stängda för allmänheten har förvaltningen tagit fram två olika förslag på hur intresserade medborgare och allmänhet kan ges tillfälle att medverka vid Allmänhetens frågestund digitalt under nämndsammanträdena. Utifrån ovanstående förslag från

Folkhälsomyndigheten skulle även öppna nämndsammanträden kunna vara en väg, och detta beskrivs som ett eget förslag (förslag 3). Dock innebär nämndsallens fysiska

föresättningar vissa begränsningar i antalet besökare, och förvaltningen föreslår därför inom detta alternativ att antalet åhörare begränsas.

Förslag 1

Stadsdelsnämnden anordnar öppna förmöten i digital form via Teams, exempelvis utifrån den modell av öppna sammanträden som SDN Västra Göteborg hade tidigare, ca en vecka innan nämndsammanträdet. Kallelser skickas enligt detta alternativ ut till ledamöter/ersättare digitalt, och intresserade medborgare/allmänhet anmäler sig till förvaltningen senast tre-fyra dagar innan så att dessa kan bjudas in till det digitala mötet. Skulle inga anmälningar komma in ställs mötet in.

Detta förslag bygger på att de förtroendevalda frigör tid för ytterligare ett möte per månad. Om nämnden väljer att gå vidare med detta förslag blir det en fråga för nämndens olika politiska grupper att diskutera hur nämnden skulle representeras vid sådana öppna förmöten.

Förslag 2

Punkten Allmänhetens frågestund återinförs som stående punkt på föredragningslistan. På föredragningslistan anges att den som är intresserad av att delta vid Allmänhetens frågestund meddelar förvaltningen i god tid (förslagsvis senast fredagen innan nämndsammanträdet) om detta och anger kontaktuppgifter (e-post), och förvaltningen bjuder in dessa medborgare till nämndsammanträdet digitala kallelse (via Teams). Inbjudna deltagare från allmänheten deltar i det digitala mötet under punkten Allmänhetens frågestund, och kopplas bort från mötet efter att denna punkt är slutförd.

Detta förslag är kopplat till redan planerade sammanträden med stadsdelsnämnden, och blir därmed en del i ett existerande forum dit hela stadsdelsnämnden är kallade.

Förslag 3

Ingen åtgärd görs för digitala mötesformer utan stadsdelsnämnden beslutar att stadsdelsnämndens sammanträden återigen ska vara öppna för allmänheten. Förvaltningen föreslår, om detta förslag blir aktuellt, att antalet platser för allmänheten begränsas till maximalt 5 personer och att intresserad allmänhet ska anmäla sig via e-post eller telefon innan sammanträdet. Förslagsvis senast dagen innan nämndsammanträdet. Uppgifter om detta informeras via kallelsen till sammanträdena och i de kanaler information idag publiceras (Göteborgs stads kalendarium).

Även detta förslag är kopplat till redan planerade sammanträden med stadsdelsnämnden, och blir därmed en del i ett existerande forum dit hela stadsdelsnämnden är kallade.

Eventuella risker för de olika förslagen

Förvaltningen kan se nedanstående risker med de olika förslagen:

- Förslag 1 och 2 bygger på ett teknikanvändande som kan utesluta vissa grupper från dialogen. I nuläget ges inga möjligheter till dialog i direkt anslutning till nämndsammanträdet, och som tidigare sagts är det bättre att göra något än inget alls.
- Om många medborgare deltar samtidigt kan mötesdisciplinen vara svår att hålla. Vid varje tillfälle kan dock vissa förhållningsregler sammanfattas i början av mötet.

- Risk för att känsliga uppgifter kan komma att behandlas. Teams är inte anpassat för känslig information, och stadsdelen kommer inte att kunna förutse om vissa medborgare väljer att yttra (muntligt/skriftligt) känslig information under mötestillfället.

Övriga alternativ som inte beskrivs närmre:

- Livesändningar i sociala kanaler med möjlighet att lämna skriftliga synpunkter. Utelämnas utifrån att alternativet i dagsläget skulle vara för resurskrävande och att teknik skulle behöva införskaffas för väldigt kort tid (endast fem möten kvar på året).
- Chattfunktion. Förvaltningen har fått information via Intraservice att det finns olika former av chattfunktioner som skulle kunna användas. Detta alternativ har inte undersökts närmre då en första bedömning säger att detta alternativ inte främjar en bra dialog. Möjligheter att nå sina lokala förtroendevalda finns dessutom redan i hög utsträckning i form av ordinarie e-post.

Christina Alvelin
Stadsdelsdirektör

Frida Byrsten
Stabschef